

Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych
Gminy Siennica Różana
na lata 2025-2033

Spis treści

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I – PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII	7
I.1 GŁÓWNE RAMY PRAWNE	7
II.2 POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBŁA.....	8
ROZDZIAŁ II – PROCES USPOŁECZNIANIA I SŁOWNIK POJĘĆ	14
II.1 PROCES USPOŁECZNIANIA.....	14
II.2 SŁOWNIK POJĘĆ	14
ROZDZIAŁ III – CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO	15
III.1 INFORMACJE OGÓLNE	15
III.2 STRUKTURA LUDNOŚCI	16
III.3 SZKOLNICTWO	16
III.4 POMOC SPOŁECZNA	17
III.5 BEZROBOCIE.....	18
ROZDZIAŁ IV – DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	19
IV.1 WPROWADZENIE	19
IV.2 WNIOSKI Z DIAGNOZY	19
IV.2.1 Warunki życia i przyczyny problemów społecznych	19
IV.2.2 Problemy osób z niepełnosprawnością	20
IV.2.3 Bezrobocie	20
IV.2.4 Wykluczenie społeczne.....	20
IV.2.5 Problemy osób starszych	21
IV.2.6 Uzależnienia.....	21
IV.2.7 Przemoc.....	21
IV.2.8 Problemy rodzin z dziećmi.....	21
IV.2.9 Pozostałe wnioski	22
IV.3 REKOMENDACJE Z DIAGNOZY	22
ROZDZIAŁ V – OCENA ZDOLNOŚCI REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH.....	23
ROZDZIAŁ VI – ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE.....	25
VI.1 ANALIZA SWOT	25
VI.2 DANE PROSPEKTYWNE	31
ROZDZIAŁ VII – CELE GŁÓWNE, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA.....	34
VII.1 WIZJA, MISJA I CEL GŁÓWNY	34
VII.2 CELE STRATEGICZNE	34
VII.3 CELE OPERACYJNE I ICH REALIZACJA.....	36
ROZDZIAŁ VIII – PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	50
ROZDZIAŁ IX – SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII	52
IX.1 PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII	52
IX.2 RAMY FINANSOWE STRATEGII	52
IX.3 INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII.....	53
IX.4 MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII	54

ZAŁĄCZNIK – WYKAZ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ	56
SPIS TABEL	57

Wstęp

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto przytoczyć definicję pojęcia „problemy społeczne”. W ujęciu R. Marisa są to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Gmina tworzy Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji bardzo

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć. Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach, gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w następujących obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- wsparcie dla rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości i miała świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które ją dotyczą.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje

w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej Strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że Strategia jest dokumentem „żywym”, co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych."

Rozdział I – Podstawy prawne opracowania Strategii

I.1 Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz.1283, ze zm.). Ustawa ta określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej,
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
- 3) organizacje pomocy społecznej,
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 323, ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 475, ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 2241, ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.);

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993, ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.);
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej czy budownictwa socjalnego.

II.2 Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej przedstawiono sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno- gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania Państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.
2. Polska Cyfrowa.
3. Kapitał ludzki.
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski.

1. Rozwój regionalny.
2. Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

1. Kapitał społeczny.
2. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadań Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych, obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna.

Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

1. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
2. Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
3. Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot

samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.

- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

W dniu 29 marca 2021 roku Sejmik Województwa Lubelskiego podjął Uchwałę Nr XXIV/406/21 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku. Jest to najważniejszy i podstawowy dokument samorządu województwa określający obszary, cele i kierunki polityki rozwoju regionu, stanowiący punkt wyjścia do przygotowania pozostałych regionalnych dokumentów strategicznych i operacyjnych.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku stanowi ramy dla realizacji polityk rozwojowych. Dokument – jak sam wskazuje – wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju województwa lubelskiego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w horyzoncie czasowym objętym Strategią.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku kładzie nacisk na cztery główne obszary:

1. SEKTOR ROLNO-SPOŻYWCZY (Cel 1. Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych);
2. PRZESTRZEŃ (Cel 2. Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych);
3. GOSPODARKA (Cel 3. Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjał regionu);
4. SPOŁECZEŃSTWO (Cel 4. Wzmacnianie kapitału społecznego).

Rozdział II – Proces uspołeczniania i słownik pojęć

II.1 Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

II.2 Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy

MISJA – sens naszego istnienia i działania

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego)

CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju

ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

Rozdział III – Charakterystyka środowiska społecznego

III.1 Informacje ogólne

Gmina Siennica Różana ma 3 968 mieszkańców, z czego 50,9% stanowią kobiety, a 49,1% mężczyźni. Według statystyk Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego³ w latach 2013-2023 liczba mieszkańców zmalała o 12,4%.

Średni przyrost naturalny w latach 2013-2023 w gminie Siennica Różana wynosił -26. Tym samym średnia wartość przyrostu naturalnego na 1 000 mieszkańców wyniosła w tym okresie -6,3‰ (dla porównania w województwie lubelskim wyniósł -2,9‰, a w ogóle kraju -1,7‰).

Średnie saldo migracji gminnych na pobyt stały w latach 2013-2023 w gminie Siennica Różana wynosiło 2. Średnia wartość salda migracji na 1 000 mieszkańców wyniosła w tym okresie 0,4‰ (dla porównania w województwie lubelskim wyniosła -2,4‰, a w ogóle kraju 0,0‰).

62,8% mieszkańców gminy Siennica Różana jest w wieku produkcyjnym, 15,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Powierzchnia gminy wynosi 98,37 km², z czego 67,84 km² stanowią użytki rolne, 0,9 km² – wody powierzchniowe, natomiast 21,93 km² – lasy.

W zasobach gminy Siennica Różana znajduje się 70 mieszkań, w tym 4 mieszkania komunalne.

Na terenie gminy zarejestrowano łącznie 140 podmiotów gospodarczych, z czego 6 to spółki prawa handlowego, natomiast 136 to jednoosobowe działalności gospodarcze. Przeważają branże to budowlana i handlowa. Ponadto w gminie funkcjonują 1 032 gospodarstwa rolne.

Odpady komunalne są odbierane z 1 549 nieruchomości na terenie gminy, co zarysowuje liczbę gospodarstw domowych.

³ www.bdl.stat.gov.pl

III.2 Struktura ludności

Struktura ludności zaprezentowana została w formie tabelarycznej, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny.

Tabela 1 Struktura ludności Gminy Siennica Różana

Grupa wiekowa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2022 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	634	307	327
Wiek produkcyjny (18-59/64 lata)	2 551	1 238	1 313
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65 lat)	835	502	333
2023 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	624	297	327
Wiek produkcyjny (18-59/64 lata)	2 493	1 211	1 282
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65 lat)	851	511	340

Źródło: Urząd Gminy Siennica Różana

III.3 Szkolnictwo

Poniżej - struktura placówek oświatowych w Gminie Siennica Różana.

Tabela 2 Informacje o szkolnictwie w Gminie Siennica Różana

Kategoria	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Placówki wychowania przedszkolnego	1	4	4
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	92	100	100
Szkoły podstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	236	221	222
Szkoły ponadpodstawowe	1	1	1
Uczniowie szkół ponadpodstawowych	155	210	220

Źródło: Urząd Gminy Siennica Różana

III.4 Pomoc społeczna

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennicy Różanej (dalej jako: OPS). W 2023 roku pomocą społeczną w gminie Siennica Różana objętych było 55 rodzin z 126 osobami w tych rodzinach.

Tabela 3 Informacje na temat pomocy społecznej, udzielanej w Gminie Siennica Różana

Kategoria	2022	2023
Liczba świadczeniobiorców otrzymujących pomoc na podstawie wydanych decyzji, w tym:	66	76
- zadania własne	66	76
- zadania zlecone	0	0
Liczba rodzin	46	55
Liczba osób w rodzinach	118	126

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siennicy Różanej

W 2023 roku najwięcej gospodarstw domowych było objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa (42), bezrobocia (37) i niepełnosprawności (19).

Tabela 4 Informacje na temat pomocy społecznej według powodów jej udzielania w Gminie Siennica Różana

Kategoria	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	% ogółu mieszkańców
	2022			2023		
Ubóstwo	41	105	2,6%	42	91	2,3%
Sieroctwo	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Bezrobocie	35	100	2,5%	37	86	2,2%
Ochrona macierzyństwa	10	53	1,3%	8	40	1,0%
Bezdomność	0	0	0,0%	2	2	0,1%
Niepełnosprawność	12	28	0,7%	19	45	1,1%

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0,0%	1	6	0,2%
Długotrwała lub ciężka choroba	7	13	0,3%	5	11	0,3%
Alkoholizm	0	0	0,0%	2	7	0,2%
Narkomania	0	0	0,0%	0	0	0,0%
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0,0%	2	3	0,1%

Źródło: Urząd Gminy Siennica Różana

Poza GOPS, na terenie Gminy funkcjonują:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny.

III.5 Bezrobocie

W 2023 roku w Gminie Siennica Różana zarejestrowanych jako bezrobotne było 201 osób, z czego 49,3% stanowiły kobiety.

Tabela 5 Informacje o bezrobociu w Gminie Siennica Różana

Kategoria	2022		2023	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni	214	101	201	99
Z prawem do zasiłku	19	3	15	8

Źródło: Urząd Gminy Siennica Różana

Rozdział IV – Diagnoza Problemów Społecznych

IV.1 Wprowadzenie

Na terenie gminy Siennica Różana w 2024 roku zostało przeprowadzone badania diagnozujące problemy społeczne, którego efektem jest Diagnoza Problemów Społecznych. Celem podjętego badania była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy. Badany obszar dotyczył przede wszystkim takich problemów jak: uzależnienia, bezrobocie, przemoc domowa czy problemy osób starszych i z niepełnosprawnością. W badaniu łącznie udział wzięło 100 osób.

Z uwagi na obszerny charakter dokumentu Diagnozy, w dalszej części niniejszego Rozdziału przedstawiono jedynie wnioski oraz rekomendacje, zawarte w opracowanej Diagnozie Problemów Społecznych.

IV.2 Wnioski z Diagnozy

IV.2.1 Warunki życia i przyczyny problemów społecznych

Większość respondentów (66,0%) uznaje aktualne warunki życia mieszkańców gminy Siennica Różana jako dobre. Jedynie 3,0% badanych uznaje je za raczej złe, a 4,0% - za złe.

Ankietowani poproszeni o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie, wskazywali w pierwszej kolejności na niezaradność życiową – 65,0% , bezrobocie – 43,0% oraz długotrwałą ciężką chorobę – 31,0%.

Mieszkańców poproszono aby odnieśli się do stwierdzeń dotyczących ich zadowolenia z wymienionych warunków życia w gminie. Największe niezadowolenie mieszkańcy odczuwają wobec „dostępu do opieki zdrowotnej (lekarzy specjalistów, ośrodków zdrowia)” - 40,0% odpowiedzi „niezadowolony”. Dodatkowo respondenci wskazali: „udział mieszkańców w życiu publicznym” – 23,0% oraz „dostęp do Internetu” i „organizację czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe) - po 21,0%:

IV.2.2 Problemy osób z niepełnosprawnością

Ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby z niepełnosprawnością na terenie gminy Siennica Różana. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych - 49,0%, bariery architektoniczne – 44,0%, utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu – 38,0%, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych – 36,0% czy też brak akceptacji w środowisku lokalnym – 36,0%.

Jedynie 15,0% badanych uważa, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością na terenie gminy jest raczej wystarczająca, a 2,0% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgodziło 47,0% osób, w tym 22,0% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 25,0% osób jest ona niewystarczająca. Wskazuje to na konieczność odpowiedzi na potrzeby osób z niepełnosprawnością w ramach lokalnej polityki społecznej.

IV.2.3 Bezrobocie

Większość badanych twierdzi, że poziom bezrobocia w gminie Siennica Różana jest „przeciętny” - 52,0%, a 23,0% wskazuje na odpowiedź „raczej wysoki” lub 2,0% - „wysoki”. Kolejno w opinii 17,0% osób poziom bezrobocia jest „raczej niski” lub 1,0% wskazuje na odpowiedź „niski”. Według badanych przyczynami bezrobocia są „brak doświadczenia” – 60,0%, „brak ofert” – 57,0%, „brak znajomości” – 31,0%, „niska płaca” – 30,0%, czy też „płeć/wiek” – 22,0%.

IV.2.4 Wykluczenie społeczne

Według 48,0% ankietowanych problem wykluczenia społecznego w gminie jest umiarkowany, a 12,0% osób uważa, że jest on nasilony. Dodatkowo dla 3,0% respondentów poziom wykluczenia społecznego w gminie jest bardzo nasilony. Następnie 32,0% osób ocenia go jako niewielki, a 5,00% wskazuje, że jest bardzo mały.

Według badanych grupy najbardziej narażone na wykluczenie społeczne to: „rodziny i osoby z niskim statusem materialnym” – 53,0%, „rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień” – 47,0%, „osoby starsze i samotne” – 30,0% oraz „osoby niepełnosprawne i ich rodziny” – 24,0%.

IV.2.5 Problemy osób starszych

Mieszkańców poproszono o wskazanie problemów, z jakimi borykają się osoby starsze zamieszkujące gminę. Anketowani wskazywali na: samotność – 85,0%, choroby – 75,0%, niepełnosprawność – 36,0% czy brak opieki ze strony rodziny – 28,0%.

Mając do wskazania, jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie gminy, najwięcej respondentów wskazało na potrzebę rozwijania usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych - 74,0%, a następnie promowanie dziennego domu pomocy - 65,0% respondentów i uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych - 37,0%.

IV.2.6 Uzależnienia

26,0% respondentów twierdzi, że problem uzależnień jest „wysoki”, a 47,0% ocenia jego skalę jako „średnią”. Dodatkowo 3,0% ankietowanych twierdzi, iż jest ona niska, a 24,0% respondentom ciężko jest odpowiedzieć jednoznacznie na zadane im pytanie. Wśród głównych przyczyn uzależnień badani wskazali: stres – 58,0%, rozpad rodziny – 54,0%, bezrobocie – 53,0% oraz niedostosowanie społeczne – 50,0%.

IV.2.7 Przemoc

30,4% ankietowanych przyznaje, że zna przypadki przemocy domowej w gminie Siennica Różana, a 52,2% osób twierdzi, że słyszało o takich rodzinach. 13,0% mieszkańców nie zna takich przypadków, a 4,4% nie słyszało o takich przypadkach.

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami występowania przemocy domowej są: uzależnienia – 82,6%, nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi – 56,5%, bezrobocie – 43,5% i stres – 39,1%.

IV.2.8 Problemy rodzin z dziećmi

W opinii 38,0% badanych mieszkańców oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, które borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest niewystarczająca. Odwrotnie twierdzi 30,0% ankietowanych, a 32,0% nie ma wiedzy na ten temat.

Według ankietowanych, największymi problemami zauważanymi wśród dzieci i młodzieży są: „uzależnienie od komputera i Internetu” – 78,0%, „brak autorytetów w otoczeniu” – 66,0%, „zaniedbania wychowawcze” – 35,0%, „eurosieroctwo” – 34,0% oraz „alkohol i papierosy” - 24,0%.

IV.2.9 Pozostałe wnioski

Wśród innych wniosków, wynikających z Diagnozy wymienić można następujące:

- 40,0% ankietowanych zna nieliczne rodziny ubogie, a 38,0% słyszało o nich.
- Większość mieszkańców (łącznie 67,0%) ocenia dostępność miejsc rekreacyjnych jako dobrą lub bardzo dobrą, jednak istnieje mniejsza grupa (łącznie 25,0%) negatywnie oceniająca ten dostęp.
- Większość ankietowanych (78,0%) czuje się bezpiecznie w gminie, ale 15,0% ocenia swoje bezpieczeństwo jako złe lub bardzo złe.
- Pomimo pozytywnej oceny (68,0%) dostępności transportu publicznego na terenie gminy, istnieje znaczna mniejsza grupa (27,0%), która nie jest zadowolona z tej kwestii.

IV.3 Rekomendacje z Diagnozy

Celem sprostania oczekiwaniom mieszkańców i poprawy jakości ich życia zaleca się:

- Inwestycje w infrastrukturę, edukację, programy wsparcia rodzin oraz zwiększenie dostępu do usług społecznych.
- Stworzenie programów wsparcia dla osób borykających się z trudnościami życiowymi, w tym dla rodzin dotkniętych ubóstwem. Możliwości szkoleń, pomocy finansowej i wsparcie psychologiczne mogą pomóc w zwiększeniu samodzielności mieszkańców.
- Opracowanie programów prewencyjnych oraz edukacyjnych w celu zmniejszenia problemu alkoholizmu i wykluczenia społecznego.
- Wspieranie rodzin i osób z niepełnosprawnością, dostarczając im odpowiednie usługi i integracyjne programy.
- Zwiększanie dostępności placówek rehabilitacyjnych, usunięcie barier architektonicznych i poprawienie infrastruktury dla osób z ograniczoną mobilnością.
- Opracowanie programów społecznych i opiekuńczych dla osób starszych, które uwzględniają opiekę, zdrowie psychiczne i emocjonalne. Zachęcanie do zaangażowania społeczności w opiekę nad seniorami poprzez wolontariat.
- Wprowadzenie programów profilaktycznych i edukacyjnych, które będą dotyczyć uzależnień od technologii.
- Stworzenie kampanii edukacyjnych i interwencyjnych, aby zwiększyć świadomość przemocy domowej i dostęp do wsparcia dla osób doświadczających przemocy.
- Inwestowanie w rozbudowę sieci transportu publicznego, szczególnie dla osób starszych i z niepełnosprawnością.

Rozdział V – Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej, zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- 5) organizacje pozarządowe⁴,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
 - a. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
 - b. stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
 - c. spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społeczne wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oznaczają działania z następujących zakresów:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,

⁴ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałaniu bezrobocia,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Na terenie gminy Siennica Różana nie funkcjonują podmioty ekonomii społecznej takie jak: spółdzielnia socjalna, warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej, centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej czy spółdzielnia pracy, w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych. Funkcjonują natomiast stowarzyszenia, które zostały wymienione w Załączniku nr 1 do niniejszej Strategii. Podmioty te wykonują usługi społeczne w takich obszarach jak: kultura, kultura fizyczna i turystyka czy pobudzania aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez gminę Siennica Różana. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

Rozdział VI – Analiza SWOT oraz dane prospektywne

VI.1 Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- 1) wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
- 2) wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
- 3) zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
- 4) zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Tabela 6 Analiza SWOT

Pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, bezrobocie	
Mocne Strony	Słabe Strony
• działalność Ośrodka Pomocy Społecznej, • profesjonalna kadra, • zaangażowanie pracowników OPS w działalność na rzecz problematyki społecznej, • sprawny system udzielania świadczeń socjalnych, • spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, • dobrze zdiagnozowane problemy społeczne na poziomie gminy, • wysoka jakość usług, • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, • zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami, • dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, • funkcjonowanie Uniwersytetu Trzeciego Wieku, • przystąpienie do programów: „Korpus Wsparcia Seniorów” oraz „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, • potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym, • spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy, • dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.	• brak instytucji wspierających działanie systemu pomocy społecznej takich jak dzienny dom pomocy społecznej, mieszkania treningowe i wspomagane, mieszkania socjalne, • nowe zadania ustawowe nakładane na OPS, • brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową, • zbyt mała aktywność społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • bierność klientów pomocy społecznej, • brak wolontariuszy przygotowanych do pracy z podopiecznymi, a w szczególności z seniorami oraz niechęć osób starszych do korzystania z tej formy wsparcia, • występujący problem bezrobocia na terenie Gminy, • ograniczone oferty pracy dla kobiet, • mała aktywność społeczna osób bezrobotnych, • wysoki odsetek osób korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, • ograniczenia finansowe mieszkańców wynikające z niskiego poziomu dochodów (wynagrodzeń, emerytur, rent), • niedostateczny dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych, • brak dostosowanej infrastruktury i przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością – występowanie barier przestrzennych, • wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja, • utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa,

	• niewystarczające działania w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych i samotnych oraz rodzin o niskim statusie materialnym, • brak kompleksowego wsparcia społecznego obejmującego wsparcie emocjonalne, informacyjne, instrumentalne i rzeczowe dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, • słabo rozwinięty lokalny rynek pracy, • niska aktywność zawodowa mieszkańców, • istnienie szarej strefy zatrudnienia, ukryte bezrobocie w rolnictwie, • niewystarczająca liczba miejsc pracy oraz miejsc pracy chronionej, • brak atrakcyjnych ofert pracy, niedostateczna liczba małych i średnich podmiotów gospodarki narodowej oferujących miejsca pracy, • zjawisko dziedziczenia bezrobocia, • ograniczone oferty pracy dla osób z niepełnosprawnościami, • niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.
Szanse	Zagrożenia
• możliwość pozyskiwania funduszy ze środków Unii Europejskiej, • likwidowanie barier architektonicznych, • zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych, • rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, • realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne, • monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, • wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, • szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych,	• brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury pomocy społecznej, • słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, • pogarszanie się stanu zdrowia Polaków i postępujący proces starzenia się społeczeństwa, • wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych, • narastanie zjawiska wyuczonej bezradności, • rosnąca liczba osób wymagających całodobowej opieki, • zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, • ogólnopolski (europejski) kryzys gospodarczy - wysoka inflacja, dynamicznie wzrastające ceny,

• funkcjonowanie programów, których ideą jest udostępnienie seniorom, rodzinom wielodzietnym przystępnych cenowo dóbr i usług (m.in. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, Karta Seniora), • skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej, • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • bliskość ośrodka miejskiego – Krasnegostawu – dająca szansę na przyciąganie nowych mieszkańców, • poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez budowę nowych dróg i poprawę nawierzchni już istniejących, • wzrost opłacalności działań z zakresu odnawialnych źródeł energii ze względu na rosnące koszty energii elektrycznej.	• spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych, • utrzymujący się trend wzrostu zużycia energii, • niska opłacalność produkcji rolniczej i konkurencja dla lokalnych rolników ze strony zagranicznych producentów żywności.
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych	
Mocne Strony	Słabe Strony
• działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • zapewnienie dostępu do pomocy psychologa, specjalisty psychoterapii uzależnień i specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień, • prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego, • współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie podejmowania działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień.	• brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, • utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, • brak placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej, • brak grup samopomocowych (AA, Al - anon, DDA), • współwystępowanie problemu alkoholizmu i przemocy domowej, • występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od Internetu, telefonu, pracy i zakupów.

Szanse	Zagrożenia
• możliwość pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania, • szkolenia i podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, • wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów, • zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych, • zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w placówkach oświatowych, • intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	• brak pozytywnych wzorców w rodzinie, • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych, • łatwy dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych, • obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego na spożywanie alkoholu w środowisku rodzinnym i rówieśniczym, • niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania substancji psychoaktywnych, • brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży, • - niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości, • - postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	
Mocne Strony	Słabe Strony
• funkcjonowanie na terenie Gminy szkoły podstawowej, ponadpodstawowej oraz oddziałów przedszkolnych i punktu przedszkolnego, • budowa żłobka publicznego (planowane otwarcie: listopad 2024 r.), • odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów, • dożywianie dzieci oraz dowóz do szkół, • szeroka działalność Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej, • podejmowanie licznych działań o charakterze kulturalnym i sportowym, • rozwinięta infrastruktura sportowa, • współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo – społecznymi, • prężnie działające organizacje pozarządowe.	• słabo rozwinięty wolontariat młodzieżowy, • ograniczona dostępność placówek oświatowych w godzinach popołudniowych, • brak świetlic środowiskowych, • brak poradni rodzinnych na terenie gminy, • niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, • utrudniony dojazd dzieci, młodzieży i osób dorosłych na wydarzenia kulturalne i sportowe.

Szanse	Zagrożenia
• potencjał turystyczny regionu, • pozyskiwanie środków budżetowych i pozabudżetowych, w tym unijnych na rozwój Gminy (w szczególności na edukację mieszkańców, w tym na przekwalifikowanie, kulturę itp.), • prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne), • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.	• utrzymujący się na przestrzeni ostatnich lat ujemny przyrost naturalny, • ograniczony dostęp do komunikacji publicznej funkcjonującej na terenie Gminy i poza jej obszarem, • niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej, • brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia.

Źródło: opracowanie własne.

VI.2 Dane prospektywne

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

Pomoc społeczna, w tym pomoc osobom z niepełnosprawnością, osobom starszym, kwestia przeciwdziałania przemocy domowej, bezrobocie:

- Zwiększenie liczebności kadry, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.
- Promowanie prawidłowego modelu rodziny.
- Upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych.
- Ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych.
- Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół.
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia.
- Systematyczne prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie różnych form przeciwdziałania przemocy domowej.
- Systematyczne kierowanie sprawców przemocy do programów pomocowych.
- Przygotowanie oferty wsparcia i działań pozwalających na rozwijanie społecznej świadomości dotyczącej problemu przemocy, alkoholizmu i innych patologii społecznych.
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej.
- Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie gminy.
- Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska).

- Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej.
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową.
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc.
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej.
- Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia.
- Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych.
- Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia.
- Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.
- Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.
- Organizowanie szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo.
- Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii:

- Promocja zdrowego stylu życia.
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu wszelkich uzależnień.
- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne.
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym oraz osobom współuzależnionym.
- Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia.
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień.
- Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień.

- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości oraz zdrowego trybu życia.
- Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych, pogadanek w szkołach.

Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej:

- Określenie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Poszerzenie oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, bibliotek oraz ośrodków kultury, dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Pozyskiwanie środków finansowych na przygotowanie projektów związanych z potrzebami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowych projektów dotyczących udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
- Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne.
- Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Rozdział VII – Cele główne, cele szczegółowe i ich realizacja

VII.1 Wizja, misja i cel główny

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Siennica Różana, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Gmina Siennica Różana – bezpieczna gmina zapewniająca zrównoważony rozwój wszystkim mieszkańcom, wolna od negatywnych zjawisk społecznych z efektywnym rynkiem pracy i systemem edukacji, przyczyniającymi się do minimalizacji rozwarstwienia społecznego i ekonomicznego

Misja została z kolei wyrażona w następujący sposób:

Kreowanie systematycznych i długofalowych przemian w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa, edukacji i ogólnej jakości życia mieszkańców, także znajdujących się w trudnej sytuacji poprzez zaangażowanie podmiotów publicznych, pozarządowych i lokalnej społeczności

VII.2 Cele strategiczne

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań sformułowano następujące cele strategiczne:

- **Cel strategiczny 1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych**
- **Cel strategiczny 2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami**

- **Cel strategiczny 3. Zbudowanie efektywnego rynku pracy oraz wspieranie rozwoju edukacji**

VII.3 Cele operacyjne i ich realizacja

Tabela 7 Cele operacyjne i ich realizacja

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych	1.1 Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością	1.1.1 Poprawa dostępności do usług opieki medycznej i rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych Liczba mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością Liczba uczestników oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej osobom z niepełnosprawnością	lata 2025-2033	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne m.in. fundusze strukturalnej Unii Europejskiej i inne programy, organizacje pozarządowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy podmioty kulturalne i sportowe placówki ochrony zdrowia organizacje pozarządowe Policja Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
		1.1.2 Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych				
		1.1.3 Wsparcie finansowe i rzeczowe osób z niepełnosprawnością i ich rodzin				
		1.1.4 Organizacja opieki nad osobami z niepełnosprawnością w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych				
		1.1.5 Utworzenie mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością				
		1.1.6 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością				
		1.1.7 Rozwój usług asystenckich na rzecz osób z niepełnosprawnością				
		1.1.8 Organizacja usług transportowych dla osób z niepełnosprawnością				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.1 Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością (c.d.)	1.1.9 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością				
		1.1.10 Upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom z niepełnosprawnością				
		1.1.11 Wspieranie rodzin, w których znajdują się osoby z niepełnosprawnością, dostarczając im odpowiednie usługi (np. opieka wytchnieniowa, szkolenia)				
	1.2 Prowadzenie nowoczesnej, wysokiej jakości polityki senioralnej	1.2.1 Poprawa dostępności usług opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnych dla seniorów	Liczba uczestników oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej seniorom			
		1.2.2 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych	Liczba seniorów korzystających z usług opiekuńczych			
		1.2.3 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób starszych	Liczba korzystających z klubów seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku			
		1.2.4 Organizacja wsparcia dla osób starszych w formie usług opiekuńczych				
		1.2.5 Tworzenie warunków do rozwoju mobilnej i dziennej opieki dla osób starszych				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.2 Prowadzenie nowoczesnej, wysokiej jakości polityki senioralnej (c.d.)	1.2.6 Utworzenie klubu seniora				
		1.2.7 Kontynuacja działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku				
		1.2.8 Realizacja działań na rzecz integracji międzypokoleniowej				
		1.2.9 Opracowanie i wdrożenie projektów dotyczących udziału osób starszych w życiu społecznym				
		1.2.10 Organizacja wsparcia dla osób opiekujących się osobami starszymi (np. szkolenia)				
	1.3 Efektywne wspieranie osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w trudnych sytuacjach życiowych	1.3.1 Realizacja i rozszerzanie oferty wsparcia specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, terapeutyczne)	Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny			
		1.3.2 Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji wychowawczej oraz promowanie korzystnego modelu rodziny				
		1.3.3 Określenie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym				
		1.3.4 Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i pozafinansowej osobom ubogim, w tym realizacja dożywiania				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.3 Efektywne wspieranie osób wykluczonych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.3.5 Praca socjalna z osobami i rodzinami dotkniętymi wykluczeniem społecznym				
		1.3.6 Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury i innych usług społecznych				
		1.3.7 Realizacja świadczeń pomocy społecznej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji				
		1.3.8 Organizacja Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej i innych podmiotów aktywizujących osoby wykluczone społecznie				
		1.3.9 Reagowanie na problem bezdomności				
		1.3.10 Stworzenie programów wsparcia dla osób borykających się z trudnościami życiowymi, w tym dla rodzin dotkniętych ubóstwem				
		1.3.11 Rozpoznawanie i kontrola miejsc zagrożonych patologiami				
		1.3.12 Podejmowanie działań na eliminacji wykluczenia komunikacyjnego				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.4 Poprawa jakości życia mieszkańców	1.4.1 Poszerzenie oferty sektora organizacji czasu wolnego: klubu sportowego, biblioteki oraz ośrodka kultury	Liczba uczestników oferty spędzania czasu wolnego Liczba przestępstw i zdarzeń drogowych Liczba organizacji pozarządowych			
		1.4.2 Budowa atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego, organizacja różnych form spędzania czasu wolnego i działań integracyjnych (imprezy, festyny itp.)				
		1.4.3 Zatrudnianie profesjonalnych kadr na rzecz budowy atrakcyjnej oferty kulturalnej (np. animatorów kultury)				
		1.4.4 Wspieranie i promocja lokalnej twórczości kulturalnej				
		1.4.5 Rozwój i modernizacja bazy kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej				
		1.4.6 Promocja zdrowego stylu życia				
		1.4.7 Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości opieki zdrowotnej				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.4 Poprawa jakości życia mieszkańców (c.d.)	1.4.8 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa mieszkańców i porządku publicznego				
		1.4.9 Podejmowanie działań na rzecz zwiększania poziomu bezpieczeństwa				
		1.4.10 Kontrola miejsc sprzedaży alkoholu oraz miejsc publicznych pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa				
		1.4.11 Popularyzowanie znajomości przepisów o ruchu drogowym i wiedzy motoryzacyjnej, propagowanie kulturalnego i bezpiecznego zachowania na drodze oraz popularyzacja wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej				
		1.4.12 Prowadzenie Gminnego Centrum Informacji				
		1.4.13 Wykorzystywanie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych dla usprawniania przepływu informacji				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.4 Poprawa jakości życia mieszkańców (c.d.)	1.4.14 Podejmowanie działań na rzecz zwiększania aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny				
	1.5 Zapewnienie odpowiednich warunków dla realizacji polityki społecznej	1.5.1 Zapewnianie odpowiedniej liczebności kadry pomocy społecznej, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniającej skuteczność podejmowanych inicjatyw	Liczba osób zaangażowanych w realizację polityki społecznej, które podniosły swoje kwalifikacje Liczba działań realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi			
		1.5.2 Podnoszenie kwalifikacji kadr zaangażowanych w realizację polityki społecznej				
		1.5.3 Zapewnianie wsparcia psychologicznego dla osób zaangażowanych w realizację polityki społecznej				
		1.5.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie działań społecznych				
		1.5.5 Promowanie i organizowanie wolontariatu jako instytucji wspierającej podmioty publiczne w realizacji polityki społecznej, w szczególności na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
1. Efektywne wspieranie osób z niepełnosprawnością, starszych oraz innych w trudnych sytuacjach życiowych (c.d.)	1.5 Zapewnienie odpowiednich warunków dla realizacji polityki społecznej (c.d.)	1.5.6 Inwestycje w infrastrukturę oraz zwiększanie dostępu do usług społecznych				
		1.5.7 Usprawnianie przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi realizację polityki społecznej				
2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami	2.1 Zminimalizowanie zjawiska przemocy domowej	2.1.1 Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych celem zwiększenia świadomości mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba osób doznających przemocy domowej	lata 2025-2033	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne m.in. fundusze strukturalnej Unii Europejskiej i inne programy, organizacje pozarządowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówki oświatowe
		2.1.2 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i prowadzenie procedury Niebieskie Karty	Liczba osób stosujących przemoc domową			
		2.1.3 Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy domowej: poradnictwo i działania interwencyjne	Liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty			

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami (c.d.)	2.1 Zminimalizowanie zjawiska przemocy domowej (c.d.)	2.1.4 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska).				placówki ochrony zdrowia
		2.1.5 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc i doznających przemocy				organizacje pozarządowe
		2.1.6 Systematyczne kierowanie osób stosujących przemoc do programów pomocowych				Policja
		2.1.7 Prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej				Prokuratura Rejonowa
		2.1.8 Realizacja wsparcia dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej				Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
		2.1.9 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami (c.d.)	2.2 Wspieranie osób i rodzin borykających się z problemem uzależnień	2.2.1 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień Liczba korzystających z poradnictwa specjalistycznego z powodu uzależnień			
		2.2.2 Zapewnianie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin				
		2.2.3 Organizacja sieci poradnictwa specjalistycznego, współpraca z placówkami leczenia odwykowego				
		2.2.4 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne				
		2.2.5 Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych				
		2.2.6 Wspieranie powstawania i funkcjonowania klubów AA				
		2.2.7 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu wszelkich uzależnień				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami (c.d.)	2.2 Wspieranie osób i rodzin borykających się z problemem uzależnień (c.d.)	2.2.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości oraz zdrowego trybu życia				
3. Zbudowanie efektywnego rynku pracy oraz wspieranie rozwoju edukacji	3.1 Realizacja działań na rzecz redukcji bezrobocia	3.1.1 Wspieranie bezrobotnych w zwiększaniu kwalifikacji zawodowych	Liczba bezrobotnych Liczba podmiotów ekonomii społecznej	lata 2025- 2033	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne m.in. fundusze strukturalnej Unii Europejskiej i inne programy, organizacje pozarządowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy placówki oświatowe podmioty kulturalne i sportowe organizacje pozarządowe Powiatowy Urząd Pracy
		3.1.2 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych				
		3.1.3 Podejmowanie działań na rzecz zwiększania dostępności opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiającej rodzicom podjęcie zatrudnienia				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
3. Zbudowanie efektywnego rynku pracy oraz wspieranie rozwoju edukacji (c.d.)	3.1 Realizacja działań na rzecz redukcji bezrobocia (c.d.)	3.1.4 Kierowanie szczególnego wsparcia na rynku pracy dla osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych				
		3.1.5 Współpraca w zakresie organizacji staży, prac interwencyjnych i robót publicznych				
		3.1.6 Realizacja świadczeń pomocy społecznej dla osób bezrobotnych				
		3.1.7 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami, przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia				
		3.1.8 Tworzenie dobrych warunków dla rozwoju przedsiębiorstw i zwiększania liczby miejsc pracy				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
3. Zbudowanie efektywnego rynku pracy oraz wspieranie rozwoju edukacji (c.d.)	3.1 Realizacja działań na rzecz redukcji bezrobocia (c.d.)	3.1.9 Wspieranie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych promujących aktywizację zawodową				
		3.1.10 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia				
		3.1.11 Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywy dla tradycyjnych możliwości zatrudnienia				
		3.1.12 Promowanie idei Klubów Integracji Społecznej i Centrum Integracji Społecznej				
	3.2 Podnoszenie poziomu edukacji	3.2.1 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej oraz modernizację placówek	Wyniki uczniów w ogólnopolskich egzaminach Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego			
		3.2.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzież				
		3.2.3 Działania skoncentrowane na zwiększeniu dostępu do wychowania przedszkolnego				

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działania	Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego	Czas realizacji	Finansowanie	Realizatorzy i partnerzy w realizacji
3. Zbudowanie efektywnego rynku pracy oraz wspieranie rozwoju edukacji (c.d.)	3.3 Stwarzanie optymalnych warunków dla rozwoju dzieci i młodzieży	3.3.1 Zapewnianie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w dedykowanej im ofercie spędzania czasu wolnego Liczba uczestników programów profilaktyczno-edukacyjnych			
		3.3.2 Zapewnianie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży				
		3.3.3 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych, pogadarek w szkołach na temat przemocy domowej, uzależnień i innych negatywnych zjawisk				
		3.3.4 Podejmowanie działań na rzecz budowania postawy przedsiębiorczości i aktywności społecznej dzieci i młodzieży				
		3.3.5 Realizacja działań przeciwko zaniedbywaniu dzieci lub braku opieki nad dziećmi				

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział VIII – Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- zwiększenie zaangażowania mieszkańców zarówno w życie społeczne, jak i gospodarcze;
- zwiększenie aktywności instytucji pomocowych, co idzie w parze ze wzrostem zaufania do tych organizacji;
- zmniejszenie ogólnej skali problemów społecznych w gminie Siennica Różana.

Prognozowane zmiany gmina Sinica Różana osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

Tabela 8 Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	• spadek bezrobocia; • zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców; • zwiększenie szans na zatrudnienie wobec podniesienia kwalifikacji zawodowych i dopasowanie ich do lokalnego rynku pracy
Niepełnosprawność	• poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością • poprawa dostępności i jakości usług opieki zdrowotnej • powstanie nowych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością • zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością • wzrost zaangażowania osób z niepełnosprawnością w życie społeczne i zawodowe • zwiększenie szans na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością • zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Uzależnienia	• zmniejszenie skali uzależnień • złagodzenie negatywnych skutków społecznych wynikających z uzależnień • zwiększenie pomocy specjalistycznej w odpowiedzi na problem uzależnień • redukcja skłonności do popadania w uzależnienia u dzieci i młodzieży • zwiększenie świadomości społecznej na temat uzależnień
Ubóstwo	• podniesienie jakości życia mieszkańców • zmniejszenie skali ubóstwa • zapewnienie odpowiednich warunków bytowych rodzinom
Przemoc domowa	• zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej • zwiększenie pomocy specjalistycznej w odpowiedzi na problem przemocy domowej • zapewnienie odpowiedniej ochrony osobom doznającym przemocy domowej • zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej
Osoby starsze	• poprawa jakości życia osób starszych • powstanie nowych form aktywizacji dla osób starszych • wzrost zaangażowania osób starszych w życie społeczne

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział IX – System zarządzania i aktualizacji Strategii

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Niestworzenie tego systemu powoduje, że Strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

IX.1 Podmioty zarządzające realizacją Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Wójt – wykonuje uchwały Rady Gminy i budżet przy pomocy pracowników Urzędu Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Gminy – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

IX.2 Ramy finansowe Strategii

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy. Stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem oraz charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań ostonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia, w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań Strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Budżet planowany na realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2033 dla Gminy Siennica Różana będzie oszacowany w okresach rocznych. W 2023 roku wydatki na działania związane z polityką społeczną zawarte w następujących działach budżetu gminy Siennica Różana: 851 – Ochrona Zdrowia, 852 – Pomoc społeczna, 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza i 855 – Rodzina sięgnęły 3,24 mln zł⁵. Zakłada się, że przyszłe wydatki na realizację celów strategicznych oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków za 2023 rok, jednak z uwzględnieniem planowanych wzrostów wydatków związanych ze zwiększaniem się kosztów realizacji usług, pozyskiwaniem dodatkowych funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększeniem intensyfikacji wykorzystania świadczeń społecznych, zmianami warunków formalnych dla udzielania świadczeń czy zwiększeniem zakresu zadań zleconych.

Wskazane wyżej ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

IX.3 Instrumenty realizacji Strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, gmina Siennica Różana będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi

⁵ www.bdl.stat.gov.pl

oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

IX.4 Monitoring i ocena wdrażania Strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Gminy, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Gminy Siennica Różana oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Siennica Różana oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Kierownika GOPS. Kierownik GOPS może wskazać Koordynatorów Wspierających, jako osoby/podmioty wspierające realizację poszczególnych Celów (bądź Kierunków działania) niniejszej Strategii. Osoby te, jeżeli nie podlegają służbowo Kierownikowi GOPS, są przydzielane/delegowane do wskazanych zadań na polecenie Wójta (na wniosek Kierownika GOPS).

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza GOPS, są:

- Urząd Gminy;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- placówki oświatowe;
- podmioty ochrony zdrowia;
- podmioty kulturalne i sportowe.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być np.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z celami Strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnie Zdrowia Psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Stosownie do zapisów Strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Gminy. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 31 marca każdego roku na ręce Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Koordynatorzy Wspierający składają sprawozdanie za poprzedni rok z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w Strategii. Całościowy raport Kierownik GOPS przedkłada Wójtowi do końca czerwca każdego roku za rok poprzedzający.

Monitoring powyższy posłuży do ewaluacji zapisów Strategii. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych należy podjąć działania aktualizujące obowiązującą Strategię.

Załącznik – Wykaz podmiotów ekonomii społecznej

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Siennickiej
- Stowarzyszenie Ultimate Street
- Stowarzyszenie "Planeta Empatia"
- Stowarzyszeni Młodych Rolników "Iskra"
- Ochotnicza Straż Pożarna w Maciejowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Siennicy Królewskiej Dużej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Siennicy Królewskiej Małej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Siennicy Różanej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchowinach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Siennickiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zagrodzie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żdżanne,
- Zrzeszenie Producentów Ziarna Zbóż "AGRO-WITTA"
- Klub Sportowy "Znicz"
- 13 Kół Gospodyń Wiejskich (Rudka, Siennica Królewska Duża, Siennica Królewska Mała, Siennica Różana, Wola Siennicka, Żdżanne, Zagroda, Baraki, Stójło, Boruń, Maciejów, Kozieniec, Wierzchowiny), w tym 2 Koła Gospodyń Wiejskich (Rudka, Siennica Królewska Duża) zarejestrowane w ARiMR

Spis tabel

Tabela 1 Struktura ludności Gminy Siennica Różana.....	16
Tabela 2 Informacje o szkolnictwie w Gminie Siennica Różana	16
Tabela 3 Informacje na temat pomocy społecznej, udzielanej w Gminie Siennica Różana	17
Tabela 4 Informacje na temat pomocy społecznej według powodów jej udzielania w Gminie Siennica Różana.....	17
Tabela 5 Informacje o bezrobociu w Gminie Siennica Różana.....	18
Tabela 6 Analiza SWOT	26
Tabela 7 Cele operacyjne i ich realizacja.....	36
Tabela 8 Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	50